

Kunrex OÜ tegevjuhi Jaak Kumari sõnul ootab firmat järgmisel aastal ees laienemine.

Heade töötajate puudus võtab maad

Kunda ja selle lähiümbruse ettevõtetel on probleem leida kvalifitseeritud oskustega tööjõudu, leevendust ei too ka järgmine aasta.

KRISTO KIVIORG,
Meie Kodu

Kuigi ametlikud tööpuuduse numbrid on endiselt kümne protsendi piires, hiilib tagauksest sisse tööjõupuudus, mida ettevõtted peavad üheks olulisemaks arengut takistavaks teguriks lähiajal. Aeroc AS tehase direktori Toomas Nilsoni sõnul on nad tänavu kuus inimest juurde võtnud ning lisavajadus tööjõu järele lähiajal ilmselt ei kao.

„Töölevõetuid on tegelikult olnud rohkemgi kuid kõik inimesed pole sobinud ja osa on läinud tööle üle lahe Soome, sealse tööjõuturuga me ei üritagi konkureerida,“ sõnas Nilson.

Nilsoni ütlust mööda on hetkel kõige keerulisem leida spetsiifilise oskustega spetsialiste, näiteks automaatikavaldkonna inimesi aga

kerge pole leida ka tavalisest lihttöolisest veidi kompetentsemat inimest, kes oleks kohusetundlik ning produktiivne.

„Kõige paremaid töötajaid leiab juba organisatsioonis töötavate inimeste kaudu kellegi tuttavad jne. Lehekuulutus peale tulijate osas tuleb päris suurt selektsiooni teha. Mõmendil on lihtsam töölisi leida Ida-Virumaalt, kui lähiümbrusest,“ nendib Nilson.

Nilsoni arvates pingestub järgmisel aastal olukord veelgi, majandus kosub ning surve palgade tõusuks saab jätku. Tänavusel aastal jäi palgatõus ettevõtte poolt protsendipügala võrra inflatsioonitasemest kõrgemaks ning töötajatele on lisa oodata ka järgmisel aastal.

Metalliettevõtte, tehaste nii Eestis kui ka Skandinaavias sis-

seseadet valmistava, seadmete hooldus- ja remonttööd teostava Kunrex OÜ tegevjuhi Jaak Kumari sõnul seisab neil seoses laienemisega ees uute töötajate värbamiskampaania.

„Tootmispinda tuleb juurde 700 ruutmeetrit mis tähendab seda, et kuni kümme inimest tuleb meil juurde võtta. Teeme koostööd Rakvere ametikooliga ning loodame vähemalt osa inimesi sealt leida,“ ütles Kumar. Peamine töötajate värbamine jäi Kunrexis eelmisse aastasse, sel aastal on firma tööle võtnud paar inimest. Kumari sõnul tuntakse nende vastu töövõtjate poolt pidevalt huvi, kuid kvalifitseeritud tööjõudu on sellele vaatamata üpris raske leida. Hetkel töötab ettevõttes 68 inimest.

„Meie hooaeg on märtsist-oktoobrini, nagu paljudel teistelgi

allhanget tegevatel firmadel on ka meil ebamäärasust palju kuid sellele vaatamata tuleb areneda. Oleme päris edukalt kanda kinnitanud Rootsis, käibest pool tulebki sealt. Peamisteks klientideks on meil metallurgia, paberi- ja tsemenditootjad ning nafta rafineerimisega tegelevad ettevõtted, aga oleme ka tuumajaamades käinud hooldustööd tegemas,“ märgib Kumar.

Kumari arvates on palgatõusuks järgmisel aastal surve olemas, kuid konkreetsetest protsentidest ja numbritest on tema hinnangul veel vara rääkida. Selle aasta käibeks prognoosib Kumar neli miljonit eurot ning võrreldes eelmise aastaga käive pisut kasvab. Aasta varem kasvab aga ettevõtte käive 40 protsenti.

Loe lisaks intervjuud Kunda Nordic Tsement juhataja Meelis Einsteiniga lk. 6

Toimetaja veerg

Lehest, jõest ning tööjõust

Hea linnalehe lugeja, hoiad käes uue formaadi ning kujunduse saanud linna-lehte. A4 formaadis leht on käepärasem, lehe valmistamine ja levi ja trükk paindlikum, kui see oli A3 formaadi puhul. Sel aastal ilmub Meie Kodu veel detsembris ning järgmisest aastast hakkab ajaleht ilmuma kuus korda aastas: veebruaris, aprillis, juunis, augustis, oktoobris ning detsembris. Miks just nõnda? Linna elanike arvu, üldisi suundumusi trüki- ja on-line-meedias arvesse võttes on see kõige optimaalsem. Ajatundlikud ning kiired uudised kolivad e-keskkonda, pikemad kajastused ja ajatunud uudised ja sündmused lähevad aga paberlehte. Selline suundumus on nii Eesti suuremates väljannetes ning rahvusvahelises meedias ning Meie Kodu ujub peavooluga kenasti kaasa. Paari sõnaga ka reklaamist linna-lehes. Reklaami on võimalik linnalehte osta neljas erinevas mõõdus, kõige suurem mõõt on A4 ning väiksem võimalik reklaamkuulutuse pind on neljandik lehe suuruselt. Sel aastal reklaami hinnakirjas muutusi ei tule. Lehe uus ilme ei tähenda seda, et lehe edaspidine arendamine seisma jääb, leht on elu peegeldaja ja nii nagu on elu pidevas muutuses on seda ka ajaleht. Selle lehenumbril põhilooks on tööturul toimuv ning nagu eelmisel kuul Äripäeva majanduskonverentsil „Äriplaan 2013“ tõdeti, võib järgmiseks aastaks oodata mõõdukat palgaskasvu, mis sõltuvalt valdkonnast jääb vahemikku 3-10 protsenti. Palgaskasvu taga on ka heade töötajate nappus, Skandinaaviasse tööle siirduvate inimeste hordid tähendavad süvenevat sotsiaalmajanduslikku probleemipundart ning kuna aasta pärast on kohalikud valimised siis miks mitte tõstatada üles ka nimetatud teema. Ja on veel kirgi küttev Kunda jõgi. Üks on kindel, jõgi on ja jääb, iseküsimus on, kuidas inimesed iseendi ja üksteisega jõe ümber hakkama saavad. Mõnusat sügist!

Viktor Engelbrecht medalit vastu võtmas.

Päästjate tubli töö sai tunnustatud

Siseminister Ken-Marti Vaher ja päästeameti peadirektor Kalev Timberg tunnustasid nelja Kunda päästetöötajat.

Päästeteenistuse medali pikaajase kohusetundliku töö ning aktiivse ennetustöö tegemise eest oma kodukohas said Kunda päästekomando meeskonnavanem Valdek Kilk, silmapaistvate teenete eest päästealal anti medal meeskonnavanem Viktor Engelbrechtile, vanempäästja Ivo Eermaale ning juhtivpäästja Allar Raudlale.

Kunda päästekomando pealik Heldur Lahne on meeste tööga rahul. „Sel aastal on meil komandos uusi töötajaid juures, tun-

nustuse saanud mehed Allar Raudla ja Valdek Kilk tulid meile tööle Võsu komandost, mis suvel sulgeti. Heaks eeskujuks kõigile on meeskonnavanem Viktor Engelbrecht, loomult julge ja ettevõtlik mees on läbinud palju erinevaid päästeakademiakursuseid, sel aastal omandas ta Sisekaitseakadeemias päästeteenistuse erialal rakenduskõrghariduse,“ sõnas Lahne. Kokku said sel aastal päästeteenistuse aumärki kümme päästjat üle Eesti. Päästeteenistuse aumärke jagatakse kaks korda aastas: veebruaris ning septembris. Aumärke antakse vapruste eest inimestele ning vara päästmisel või silmapaistvate teenete eest päästeala arendamisel. (Meie Kodu)

Uus katlamaja võib saada valmis

Adven Eesti AS on Kunda tarbijaid soojusega varustanud juba 2007. aastast saadik. Soojus toodetakse Jaama tänaval asuvas maagaasil töötavas katlamajas ja edastatakse 7,9 km torustiku kaudu tarbijateni.

Kui esimestel aastatel peale kaugküttesüsteemi ülevõtmist tegelesime jooksvate muurede lahendamisega, siis hiljem oleme ette võtnud olulisi parendusi. 2009. ja 2010. aastal asendasime suure osa linna tarbijaid varustavast kaugküttemagistraalst, samuti likvideerisime 2010. aastal keskkonnoohtliku õlimajandi ning paigaldasime linna kõikidele tarbijatele kaasaegsed soojusmooturid.

Soojuse hinna kõige olulisem komponent on kütuse maksumus. Täna kasutame maagaasi, mille maksumus moodustab üle 75

protsendi soojuse hinnast. Maagaasi hind muutub igal kuul, sõltudes üheksa kuu keskmistest kütteõlide hindadest ja dollari kursist. Kütteõlide keskmine hind tegi järsu tõusu eelmise aasta teisel poolel. Eurotsoonis olnud kriis on tõstnud dollari kurssi euro suhtes, mis omakorda on võimendanud maagaasi hinna tõusu. Õnneks on viimasel kuudel trendid pöördunud: kütteõlide keskmised hinnad on püsunud stabiilsena ja ka euro on tugevnenud. Kui sellised trendid jätkuvad, alaneb ka soojuse maksumus.

Maagaasi hinna pideva kõikumise tõttu oleme kaalunud alternatiivsete kütuste kasutuselevõtmist Kunda linnas. Uue katlamaja projekti alustasime 2010. aastal, kui hakkasime koos linnavalitsusega otsima selle jaoks sobivat maatükki. Tegevusel on kaks põhilist eesmärki: vähendada Kunda linna soojuse hinna

MEIE KODU

Väljaandja: Kunda linnavalitsus
Kasemäe 19, telefon 3255998
www.kunda.ee, kristo@kunda.ee

Tehniline teostus:

Kalurileht. Telefon 5649 5252
www.kalurileht.ee, kalurileht@gmail.com

Ei saa üle ega ümber Kunda jõest

Kunda jõega seoses on kaks probleemset valdkonda, millega koheselt tegeleda tuleb: kuidas minimeerida talvised üleujutusriskid ning mida teha muinsuskaitse all oleva vana hüdroelektrijaamaga.

Eelmisel kuul tutvustati kohalikele elanikele, linn- ja maa-valitsuse esindajatele ning keskkonnakaitsjatele Tallinna Tehnikaülikooli Mäeinstituudi poolt tehtud ekspertarvamust Kunda jõe talviste üleujutuste kohta. Uuringu üks eestvedajatest, teadur Ülo Sõstra soovitas Kunda jõe talvise üleujutusega kaasnevate probleemide leevendamisel esmalt puhastada jõgi vette kukkunud puudest, samuti tuleks jõe probleemsetes kohtades jõesängi süvendada.

„Esimeseks kõige olulisemaks ülesandeks on puhastada jõesäng, alates prahist, mis on kogunenud elektrijaamade paisude ette kuni vähemalt maantee sillani Kunda ja sadama vahel. Puude ja kogu risu väljatoomine kaldale soodustab vee liikumist sängis, eriti talvisel külmal ajal, kui toimub peaaegu kogu sängi kinnikülmutamine.

Teiseks tuleks kaaluda jõesän-

gi süvendamist, eriti 100-150 meetrit ulatuses suvekohviku juures olevast sillast allpool.“

Lisaks jõe omapärale võib jõe-vee suur kõikumine olla tingitud erineval režiimil töötavast hüdroelektrijaamast. Selle vältimiseks tuleks jaama omanikega kokku leppida, et ei oleks suuri elektrijaama võimsuste muutusi talvisel ajal.

Jõe süvendamisega pole päri aga keskkonnaamet, teadupärast on Kunda jõgi lõheliste elupaigana kaitstav veekogu, mistõttu on jõe loomuliku sängi muutmine keelatud. Mäeinstituudi poolt tehtud eksperthinnagule vastas Keskkonnaameti keskkonnanäitajate juhtivspetsialist Tiit Sizova aga järgmiselt:

„Jõe puudest puhastamine on lubatud, kuna nii paraneb osaliselt ka lõheliste kudealade seisund, kuid osa lamapuitu tuleks siiski jätta voolusängi. Jõesängi süvendamine on keelatud. Süvendamine võiks kõne alla tulla üksnes siis kui pärast vette kukkunud puude eemaldamist pole olukord paranenud ning ohtu satub inimeste vara. Ent ka siin on vajalik enne veenduda, et jõe süvendamine ka soovitud efekti annab,“ rõõmus Sizova. Tema sõnul oleks vaja enne läbi viia

Kunda vana hüdroelektrijaam.

vee hüdroloogiline seire, saadud andmeid analüüsida ning siis tegeleda.

Kunda linnaape Riina Sooäär sõnul linnaelarves 2012. aastal jõe puhastamiseks raha ei ole.

„Proovime leida rahastust läbi Keskkonna Investeeringute Keskuse. Kui meie projektitaotlus saab jaatava vastuse, hakkame töid teostama esimesel võimalusel järgmisel aastal. Seni aga tuleb teha tegutsemiskava selleks talveperioodiks kui ujutusohk tekkima peaks,“ lausus Sooäär. Konkreetseid tegevusplaanid

peaksid paika saama kuu lõpuks.

Teine probleem Kunda jõel puudutab vana hüdroelektrijaama, täpsemalt selle paisu. Nimelt ei pääse lõhe paisust mööda ülesvoolu kudema. Vana pais nullib ära ka ülemise hüdroelektrijaama juurde rajatava kalalifti ots-tarbekuse. Looduskaitsejad soovivad vana hüdroelektrijaama lammutamist, muinsuskaitsejate arvates ei tule selline variant aga kõne alla. Loodetavasti leitakse küsimusele lahendus, kus nii loodusmehed kui ka muinsuskaitsejad rahule jäävad. (Meie Kodu)

2013. aasta lõpuks

sõltuvust maagaasi maksumusest ja alandada soojuse edastamise kadu. Viimase eesmärgi saavutamiseks tuli leida uue katlamaja asukoht tarbijatele võimalikult lähedale, et soojuse hind tuleks madalam.

Eelmisel aastal läks asi juba konkreetsemaks ja selle aasta kevadel käivitas linn Võidu tänava katlamaja maaüksuse detailplaneeringu, mis kinnitati augustis.

Oleme taotlenud Keskkonnainvesteeringute Keskuselt (KIK) abi tahkekütuse katlamaja rajamiseks. Rahastamisotsus tehakse sel kuul. Kui meie taotlus rahuldatakse saame alustada katlamaja projekteerimist ja seejärel kuulutada välja seadmete ja ehituse hanked.

Ehitustegevus võiks sel juhul alata järgmisel kevadel. Kui kõik läheb plaanilt, saab uus katlamaja valmis järgmise aasta lõpus.

Samal ajal oleme otsinud võimalusi soojuse ostmiseks linna tööstustevõtetelt. Septembris kuulutasime välja avaliku soovivaalduse esitamise konkursi soojuse tarneks Kunda kaugküttevõrku.

Seega hetkel on veel võimalikud kõik arengud: nii soojuse ostmine kohalike tootjate, oma tahkekütuse katlamaja rajamine kui ka mõlemate variantide kombinatsioon. Konkreetne plaan saab paika selle kuu lõpuks.

*Arbo Reino,
Adven Eesti tootejuht*

FIE AIN SATS
MÜÜK, REMONT, HOOLDUS

STIHL
Nr. 1 maailmas

Mootorsaag Stihl MS291 2-MIX
töömaht 55,5cm³, võimsus 2,8kW
2-MIX 2-takt. bens. mootor
kaal 5,6kg
juhtplaat 15" 325

557€

Jõuline universaalsaag kasutuseks
põllumajanduses, aianduses ja kommunaalhoolduses

Kauplus STIHL
Laada 20, Rakvere
Tel 32 55 332

Aia- ja metsatehnika kpl
Pikk tn 25, Väike-Maarja

www.aiatehnika.eu

Kirjanik Hinge Kaljund esitles uut raamatut

Kunda linna raamatukogus esitletud romaan „Printsessi mõrv Koluvere lossis“ on kirjaniku neljas raamat.

Kirjanik sõnas linnalehele, et romaan tugineb ajaloolistel faktidel, millele on ta omalt poolt lisanud ainet, et teos ajalooromaani mõõdu välja annaks.

„Suuremalt jaolt valmis teos sel aastal, idee romaan kirjutada sündis tegelikult läbi juhuse- koostas oma suguvõsa kroonikat ja ilmsiks tulnud huvitavad faktid sundisid mind sulge haarama ning ajalooromaani valmis kirjutama,“ sõnas Kaljund.

Vaatamata värskest ilmunud teosele, töötab kirjanik juba mitme uue projekti kallal, üks neist on oma koduküla ajaloo kirjapanek. Teised käimasolevad tööd on Kaljundi sõnul veel liiga algusjärgus, et neid lehelugejatega pike- malt jagada. *(Meie Kodu)*

Kundas peeti olümpiamänge

Septembri alguses Kunda staadionil peetud olümpiamängudest võttis osa ligi 240 last Kunda ühisgümnaasiumist ja Uhtna põhikoolist. Sündmus oli jätkuks mai- kuule, kui taevast valla pääsenud vihma- hood plaanitud tegevuse edasi lükkasid.

Mängudel võistlesid 2.-7. klassi õpi- lased kõieveos, topispalli viskes, kau- geleehüppes, tähelepanumängus, pen- delteatejooksus aga ka minimaratonis. Osalenud lapsed jagati riikide lõikes kaheteistkümmesse gruppi, eraldi ar- vestust peeti 2.-4. Klassi ja 5.-7. Klassi vanuserühmas. Kohtunikeks olid kooli enda 8. klassi õpilased. Kunda olüm- piamängude ühe eestvedaja Jaak Jala- kase sõnul peeti võistlust nagu päris olümpiale tavaks.

„Oli avatseremoonia, tule süütami- ne, vande andmine, samuti toimus lõ- petamine nagu olümpiamängudel kombeks. Võistlus toimus riikide va- hel, ainus individuaalala oli minima- raton, kus tüdrukud ja noorema vanu-

serühma lapsed pidid läbima 600 meetrit, vanemad poisid jooksid aga 1100 meetrit,“ rääkis Jalakas. Minima- ratoni läbinuid premeeriti šokolaadi- medaliga ja kõrrejoogiga ning iga klassirühma kolme paremat autasu- tati puust medalitega. Riikide arvestu- ses võidutsesid Kunda olümpiamän- gudel Läti sportlased. Kooli aulas peetud autastustamisel peeti meele- ka kevadel kahe veerandi jooksul toi- munud maskotikonkursi, mälumängu, joonistuste, luuletuste ja juttude kir- jutamise paremaid. Lisaks konkurssi- dele jäi kevadesse veel Eesti Spordi- muuseumi külaskäik Kunda kooli.

Esimesed kooliolümpiamängud pee- ti 1996. aastal Patkülas, Kundas aga toimusid eelmised olümpiamängud seitse aastat tagasi. Millal järgmised mängud olümpiatule saatel maha pee- takse, ei osanud Jaak Jalakas täpselt öelda, loodetavasti toimub see taas- kord nelja aasta pärast. Korraldajad tänavad toetajaid Eesti Olümpiaaka- deemiat, ABB Kunda Korrashoiukes- kust, AS-i Võhu Vein ning Kunda klubi. *(Meie Kodu)*

Meesveteranide noorema vanuserühma kaks paremat: Kalle Reinart (paremal) ja Viktor Engelbrecht.

Kettaheitevõistlusel heideti tippklassi tulemus

Kolmandatel Adolf Noormetsa mäles- tusvõistlusel kettaheites heitis pari- ma tulemuse Kalle Reinart, kelle 43.63 on omavanuste seas maailma selle aasta edetabelis 16. tulemus.

Kuigi ilmajaam oli ennustanud võistluspäevaks vihma, oli vanajumal ürituse poolt ning sportlased said võis- telda kuivades oludes. Päeva parima tulemuse eest hoolt kandnud tallinla- se Kalle Reinarti päeva teinegi tule- mus oli heast klassist- 43.41. Meesve- teranide nooremas vanuserühmas järg- nes Reinartile Viktor Engelbrecht tule- musega 20.24. Meesveteranide vane- mas grupis võidutses kohalik mees Heldur Lahne, kes sai parimal katsel 1,5 kilose kettaga kirja 38.44, temale järgnes Aivo Mirka 34.66-ga.

Meeste kettaheites võidutses Vitali Budilov, kes heitis kahekilost ketast 33.23. Naistest oli parim Erli Väli ning naisveteranidest noppis esikoha Erge Puusta.

Poiste B- vanusegrupis saavutas pa- rima tulemuse Urmet Puusta, temale järgnes Arseni Mihnovitš ning Martin Lehmus.

„Hea oli tõdeda, et lisaks Tallinna ja Türisalu sportlastele olid võistlejate hulgas ka meie enda kooli õpilased. Võistlejad jäid laduse korralduse ning

Olümpiamängude avatseremoonia.

hea kettaheiteringiga rahule. Ühtki võistlust ei saa teha ilma abi ja toetuseta. Tänaaksin ABB AS Kunda Korras-hoiukeskust, Kunda Nordic Tsementi ja Väino Randveret, Rakvere Spordikooli ja Jaak Vettikut, Kunda Majanduskeskust ja Viktor Engelbrechti, Heldur Lahnet, Arvo Ütti; Kunda Spordikeskuse kohtunikebrigaadil ja kõiki teisi suuri ja väikesi abilisid,“ kommenteeris Kunda Spordikeskuse juhataja Erge Loorits. **(Meie Kodu)**

Tagasivaade „Karoliine“ suvehooajale

Kunda laste näitetrupil „Karoliine“ oli sel aastal tihe ja huvitav suvi. Suvehooaeg sai alguse 13.-16. juunil kooliteatrite suvekooliga Tarsi talus.

Suvekoolis osales Kundast 12 last, üheksa nooremast astmest ja kolm vanemast. Neli päeva olid tihedalt sisustatud loomingulise tegevusega. Osaleti Viljandi Kultuuriakadeemias noorsootööd õppivate tudengite ja nende õpetajate Katrin Nielsen juhendamisel erinevates töötubades, mille hulka kuulusid hääle- ja kõnetehnika, muusika, käsitöö, liikumine ja lavaseade ning isegi kaltsuvaiba punumine. Elamusi pakkus matk tõelisse rappa, mis algas kohe taluservast ning naabruses asuva miniloomaia külastamine. Suvekool lõppes traditsiooniliselt nelja päeva jooksul õpitud lavastuse ettekandmisega, mida tulid vaatama ka kohalikud elanikud. Erilist põnevust ja elevust pakkus moeshow, milles esinemiseks tuli lastel endil valmistada erinevast pabermaterjalist kostüümid ning neid esitleda ja tutvustada. Nagu iga õige suvelaagri juurde, kuulus ka siia lõkke- ja sõprusõhtu, uute sõprade leidmine ning lõbusad öised jututoad.

Juulikuus ootas Karoliine-lapsi Peipsi-äärne Ranna ja head sõbrad eelmise aasta suvekoolist. Suurt rõõmu pakkus 15-le osalenud lapsele kohtumine nende eelmise aasta juhendaja tädi Mallega. Kui eelmisel suvel pakkus lastele põnevust kipsmaskide valmistamine, siis sel korral said lapsed koju jõudes šokeerida vanemaid grimmikoolitusest saadud armide ja sinikatega, mis esmapilgul paistsid nii ehtsad, et ehmatasid nii mõnegi emme-issi suisa keeletuks. Huvitavaid tunde viis läbi ka näitleja Hele Kõrve Tallinna Linnateatrist, Rain Mikser Tallinna Ülikoolist ja paljud teised. Koos Jõgeva väikeste teatritegijatega sai suvekooli lõpuks esinemisküpsiks väike etendus „Kas on kerge olla noor“. **(Maarika Koks)**

Pildimeenutus: oodates uut Sõbralaata

Aastasade pikkune traditsioon on elus, rõõmu, mida Sõbralaat pakkus, jätkub sügiseni välja. Järgmine Sõbralaat toimub kahe aasta pärast Soomes, Kundas saavad laadalistest sõbrad taas kokku 2016. aastal.

VABASTAVA HINGAMISE INDIVIDUAAL- JA GRUPISEANSID

Vabastav hingamine aitab:

- vabastada emotsionaalseid ja füüsilisi pingeid
- alandada stressitaset
- kogeda lõõgastust ja lõdvestust
- leida endas rõõmu, harmooniat ja tasakaalu
- teadvustada oma tegelikke vajadusi
- saada parem kontakt tunnetega
- tunda loovuse ja loomingulisuse kasvu
- leida kontakt energiaga oma kehas
- elada teadlikumalt.

Vabastav hingamine sobib igas eas inimesele. See on praktiline vahend oma energiataseme tõstmiseks. Vabastavat hingamist on soovitatav teha regulaarselt, et hoida stressitaset madalal, meel rõõmsa ja hing kergena. Ent ka ühekordsel praktiliseerimisel toob see lõõgastust ja pakub füüsilist ning hingelist rahulolu. Eelnev vabastava hingamise kogemus pole eelduseks grupiseansil osalemisel.

Lisainfo: 56880686, kelli@kaksikleek.ee

Meelis Einstein: peab olema julgust suurelt mõelda

Et suured asjad tulevikus teoks saaksid, peab olema piisavalt julgust suurelt mõelda, arwab Kunda Nordic Tsemendi tegevjuht Meelis Einstein.

KRISTO KIVIORG,
Meie Kodu

Kuidas Kunda Nordic Tsemendil tänavune majandusaasta läinud on?

Lootsime, et siseturg on tänavu parem kui ta olnud on. Tõsi, aasta esimene pool oli siseturu osalt väga hea, teine poolaasta pole nii hea olnud, see peaks tulema 2011. aastaga samasse suurusjärku, kui oktoobris ja novembris püsiks see, siis mõned protsendid ehk isegi parem. Laias laastus on aastad sarnased.

Millised on tsemenditootmises suundumused tänas Eestis ja mujal maailmas?

Igal pool hästi ei lähe aga meie kandis väga kurta ei saa. Euroopas on murelapsed lisaks Kreekale veel Hispaania ja Itaalia. Skandinaavias ja meil on olukord stabiliseerunud, tsemendimüük on tõusutrendis Venemaal. Eesti tsemendi tarbimine on kusagil 2002. aasta tasemel ehk elaniku kohta tarbitakse keskmiselt 250 kg aastas, Euroopas on vastav näitaja 500. Arenguruumi jätkub. Mis puudutab aga meid kui ettevõtet, siis viimase kahekümne aastaga on muutused olnud väga suured, selle ajaga oleme kasvanud nõukogudeaegsest ettevõttest tänapäevaseks konkurentsivõimseks firmaks, kuigi me pole ehk piirkonna kõige uuema tehnoloogiaga ettevõtte. Viimase kahekümne aastaga oleme investeerinud ligi 80 miljonit eurot. Tolmusaaste oli alguses kõige suurem probleem, suuremalt jaolt sai sellele piir pandud 1995-1996 aga tolmu vähendamise tegelemine pidevalt igal aastal edasi.

Kuidas on lood hetkel tööjõu ning palkadega?

Tõstisime sel aastal palku kolme protsendi ulatuses, eelmisel aastal palgatõusu meil ei olnud. Tööjõudu meil juurde

värvata pole plaanis, kuid seni vabanenud kohtadele oleme inimesi ikka leidnud, spetsiifilisteks töödeks tuleb aga ise inimesi välja õpetada, näiteks pöördahju operaatori väljaõpetamine vältab vähemalt neli aastat. Hetkel on meil töös kaks ahju, kui kolmas peaks ka tööle minema, oleks meil inimesi vaja juurde võtta aga tõenäosus, et kolmas ahi lähiajal tööle peaks pandama ei ole kuigi suur.

Maikuus kui juubelit tähistasite, lubasite turule tuua uue sulfaadikindla tsemendiga. Kuidas sellega hetkel lood on?

See projekt on meil jäänud pisut venima kuid me olimegi sellega arvestanud. Klinkrilaev Rootsist tuli sadamasse kuu al-

guses. Sel kuul läkski töö käima.

Millised on ettevõtte järgneva paari aasta investeerimisplaanid?

Sel aastal lõpetasime järjekordse alternatiivkütuste investeringuetapi, RDF-lao ja ettevalmistusliini. Jätkuvad investeringud keskkonnahoidu, suuremate töödena võib siin välja tuua veepuhastusseadme uuendamist, mis tähendab, et hakkame vähem Kunda jõe vett kasutama ning kasutatud vesi, mille me jõe tagasi suuname on veelgi puhtam. Koos Adven Eesti OÜ-ga uurime võimalusi kas ja kuidas saaks tehast eralduvat jääksoojust kasutada Kunda linna kütmisel. Kas sellest ka asja saab on hetkel vara öelda.

Energiatõhususe parandamise teeme investeringuid igal aastal.

Kas betoonetee ehitamine Eestis on üllas unistus või võib see aja jooksul teoks saada?

Oleme diskussiooni sel teemal alatanud. Omi mõtteid ja plaane oleme käinud tutvustamas koos ehitusmaterjalitootjate liidu esindajatega ka riigikogu majanduskomisjonis, lähema aja eesmärk on jõuda betoonetee katsetõiguni. Kus kohas katsetõik olema saab pole veel selge, võimalik et siinsamas Kundas.

Üks vastuväide on olnud, et betoonetee ei sobi meie kliimasse, kuid selle ümberlükkamiseks pole vaja kaugelt näiteid otsida nii Soomes kui Rootsis viiakse aktiivselt sellealaseid uuringuid läbi ja ka meil Eesti on sellelaadne kogemus. Ämari lennujaama stardi- ja maandumisrada on tehtud Merko poolt meie tsemendist. Peamine eesmärk on selles, et kohalik tee-ehitus ja ehitus laiemalt kasutaks võimalikult palju olemasolevat ressursi, mitte ei ostaks piiri tagant sisse.

Kui reaalne on maavanema idee Kotka-Kunda- Kroonlinna laevaliiniist?

Mõelda tuleb suurelt. Toetame seda ideed igati. Selleks, et midagi üldse juhtuda saaks on vaja rajada kai, et saaks ro-ro kaubavahetuse käima. Kai projekti saame sellel aastal valmis, ehitamine nõuab aga rohkem tööd, kus investeringud ulatuvad miljonitesse eurodesse. Oleme koos maavalitsusega tegemas uuringut, et välja selgitada liini võimalikke kaubakoguseid, samuti uurime kas millised oleksid võimalused kasutada EL struktuurfondide raha investeringute tegemisel. Hetkel oleks laevaliini teenindamiseks valmis vaid soomlaste Kotka sadam, ka Kroonlinnas on vaja eraldi kai ehitada, seal selle kallal tööd ka käivad.

Pika ajalooga ettevõtte tähistas sel aastal juubelit

Kunda Nordic Tsement tähistas maikuus juubelit, kuna möödus 20- aastat ajast, kui riiklik firma 1992. aastal kapitali kaasamiseks osaliselt erastati ning loodi eeldus tänapäevase ettevõtte kujunemiseks.

Kuigi tsemenditootmine sai Kundas alguse juba 1871. aastal, peetakse kaasaegsel kujul ning tehnoloogial põhineva ettevõtte tootmise ajaarvestust 1992. aastast, kui tehas esimesed välisinvesteeringud sai.

Ettevõtte kaasajastamise plaan Eest iseseisvuse algusaastail polnud uus, sest otsus tehas uuele tasemele viia tehti juba 1987. aastal ENSV Li Ministrite Nõukogu otsusega, mis nägi ette, et tsemenditehas tuleb rekonstrueerida ajavahemikul 1991-1995, sest varasematel aastakümnetel tehasesse investeeritud ei olnud. Nõukogude süsteem aga varises 1991. aasta augustis kokku ja nii oldigi probleemi ja valikute ees, mis tehast edasi saab, kuidas leida raha rekonstrueerimistöödeks.

Kuna siseturg kukkus Eestis 1992 kokku, oli teine probleem, mis asjaosalisi vaevas, tsemendi müük. Ainus väljapääs, mis oleks tehast elus hoidnud, oli eksport. Paraku oli 1805. aastal rajatud Kunda sadamas aktiivne kaubavahetus lõppenud juba 1940. aastal. Kui 1992. aastal erastati 35 protsenti tehastest, võeti otsus taastada ka Kunda sadam. 1990-ndate alguses Lääne-Viru maavanema ning 1992-1994 tsemendivabriku juhatuse liikme ning hiljem

8. septembril tähistasid ettevõtte töötajad ning nende pered firma juubelit Rakvere linnuses.

firma nõukokku kuulunud Lembit Kaljuvee haaras härjal sarvist-poolteise aastaga ehitati sadam 10 miljoni dollariga tänapäevasele kujule ning esimene kaubalaev võeti vastu juba maikuus 1994, kolm kuud enne sadama ametlikku avamist. Kuna tsement on mahutoode, võib julgelt väita, et sadama kiire rajamine päästis tsemenditootmise. Sadama toimimine täna annab aga hinnanguliselt tööd ligi 500 inimesele.

1992. aastal alguse saanud erastamine sai oma lõpu 1999. aastal, kui ettevõtte läks täielikult eraomandisse. Praegu kuulub Kunda Nordic Tsement 75 protsenti ulatuses HeidelbergCement AB-le ning 25 protsenti ulatuses CHR Europe Holding BV-le. (*Meie Kodu*)

Ettevõtte kunagine esimees Tapio Aura õnnitlemas firma praegust nõukogu esimeest Gunnar Syvertseni ja tegevjuht Meelis Einsteini Tallinna Lillepaviljonis.

Ettevõtte juubeli tähistamisest sai osa ka maavanem Einar Vallbaum.

Rehvide ümbertööstustehas loodab keskkonnaküsimused lahendada

Küsimusi on tekitanud Sauna tänavale rajatud vanarehvide ümbertööstustehase läheduses tuntav spetsiifiline gaasilõhn ehk tootmisprotsessi käigus vabanev pürolüüsigaas.

Kunda linnavalitsus on kohtunud OÜ Hansa Biodieseli esindajatega ning soovinud, et probleemile leitaks lahendus- kuidas ja mil viisil tekkivat ebameeldivat lõhna vähendada või seda kaota-

da. Vastavalt ettevõtte selgitustele on Keskkonnainspeksioon oma aprillikuu kirjaga algatanud keskkonnakompleksloa muutmise menetluse ning selle menetluse käigus teostatakse hulk keskkon- naalaseid mõõtmisi. Mõõtmiste käigus mõõdetakse ka pürolüüsigaasi hulka ja koostist. Pärast mõõtmiste teostamist on võimalik määratleda vajalikud ja sobivad meetmed pürolüüsigaasiga seotud küsimuse lahendamiseks

(puhastamine, põletamine või kogumine ja müük). Mõõtmised teostatakse selle aasta oktoobris-novembris. Ümbertööstustehase esindajad mõõnavad, et eel- pool mainitud tegevused ei laabu soovitud kiirusega, ettevõtte ja Keskkonnaameti eesmärgiks on ettevõtte keskkonnanalaste küsi- muste kompleksne ja faktipõhi- ne väljaselgitamine ja lahendami- ne, kuid see võtab aega. Otsuste langetamine täpse tegevuskava

üle toimub järgmise aasta esime- se kvartali jooksul, kui on teada seiremeetmete tulemused. Keskkonnaküsimuste lahendamiseks toimub järjepidev töö ning ettevõtte on lubanud teha kõik vajaliku selleks, et mitte häirida Kunda linna elanikke oma tege- vusega, rääkimata tervise- või keskkonnariskide suurendami- sest.

Janar Vellak, Kunda linnavalitsuse ehitus- ning maanõunik

Kunda muuseum saab 45-aastaseks

5. novembril saab Kunda tsemendimuuseum 45-aastaseks.

Muuseumi teise korruse näitusesaalides avatakse väljapanek „45 aastat muuseumi Kundas“ ning täiendatakse esimesel kor- rusel asuvaid püsiekspositsioone. 5. novembril 1967. aastal avas uksed Rakvere koduloomuuseumi filiaal Kunda tsemenditeha- se muuseum. Muuseumi loomi- se eestvedajaks oli tehase tollane majandusdirektor Endel Lindre. Tehas aitas materjalidega, tegi

remondi, ekspositsiooni koos- tasid Rakvere muuseumi teadu- rid. Ekspositsioon andis ülevaate vabriku kujunemisest tehaseks, aga ka koos vabrikuga tekkinud töölisasula arenguloost. 1978 aastal avati juba uus eksposi- tsioon- teisel korrusel vabriku tööliste korter ja kaks ruumi aju- tisteks näitusteks. 1993. aastast hakkas muuseum kuuluma linnale. Lisandus püsieksposi- tsioon Kunda kultuurist. Erine- vates saalides eksponeeriti ka Kunda sadamat, Kunda mõisa

dokumente ja tsemendivabri- ku rahasid ning tsemenditeha- se sõjajärgsete aastate tegevustest ja kungalaste selleaegsest klubi- tööd ja isetegevust.

2004. aastal anti muuseumi haldamine Virumaa muuseumidele. Tekkis Kunda tsemen- dimuuseum püsiekspositsioo- nidega - tsemendi ja betooni leiutamise ning tootmise aja- loost, tsemendi tootmisest ja tehnoloogiast ning tsemendi- tööstuse ajaloo. Juba seitse aastat on kogutud Eesti tuntud

inimeste käejäljendeid tsemen- ti. Täna on juba 50 käejäl- ge, nende hulgas on poliitikuid, heliloojaid, muusikuid, näitle- jaid, sportlasi jne. Alates 2010. aastast haldab tsemendimuuseumi taas Kunda linn. Alusta- ti rahvusvahelise muuseumiõo tähistamist ning sündis Valde- se Kirjanduskohvik. Selle aasta kõige olulisemaks sündmuseks on muuseumile paigaldatud uus katus.

Kristi Onkel, Kunda tsemendimuuseum

Norra omavalitsustegelased külastasid Kundat

Septembri alguses võõrus- tas Kunda linna Riina Sooäär Norra maakonna Vest-Agderi delegatsiooni.

Visiidi käigus külastas delega- tsioon koos maavanem Einar Väll- baumiga Kunda Ühisgümnaasiumi, tutvuti tsemendimuuseumi, Kunda sadama, ranna ja kohaliku seikluspargiga ning tehti ekskur- sioon Kunda Nordic Tsementi. Kunda linnalehele antud kiiru-

sutluses ütles delegatsiooni juht, Vest-Agderi maakonn kultuuri- ja hariduskomitee esimees Olav Haavorstad, et Kunda linn ja Eesti riik tervikuna on viimase kahe kümnendiga läbi teinud suure arengu.

„Olen korduvalt Eestit külasta- nud, esmakordselt olin siin kohe vahetult pärast teie iseseisvumist 1992. aastal. Tollal oli mul või- malus kohtuda ka teie noore pea-

ministri Mart Laariga. On häm- mastav kui kiirelt ning võrdlemisi sujuvalt kulges Eestis privatiseeri- misprotsess,» rääkis Haavorstad. Eestlast iseloomustab Haavorstad ennekõike kui avatud ning töökat inimest.

«Eestis tehtud palkmajad on Norras väga hinnatud, nende kvali- teet on liialdamata ülimalt kõrge,» polnud Haavorstad kiitmisega kitsi.

Haavorstad andis lootust, et tule-

vikus võiks Kunda linna ja Vest-Ag- deri maakonna koolide vahel toi- muda aktiivne õpilasvahetus, et üksteist veelgi enam tundma õp- pida ja mõista, et senine koostöö saaks jätku. Vest-Agderi 11-liik- melise delegatsiooni visiit leidis aset Lääne-Viru maavalitsuse kut- sel ning selle eesmärgiks oli jät- kata 1995. aastal sõlmitud koos- töölepinguga alanud suhteid. (Meie Kodu)

Kultuurikalender Kunda klubis

23. oktoobril kell 19 kinoõhtu filmiga „Puhastus“
26. oktoobril kell 19 Vana Baskini teatri etendus Valedetektor
28. oktoobril kell 17 Ladin-dance tantsupäev
31. oktoobrini vaatamiseks Nadežda Vassiljeva maalide näitus
2. novembril kell 19 Hingedepäeva õhtu
11. novembril kell 14 Isadepäeva pannkoogipidu

18. novembril kell 13 Videviku 50. aastapäeva pidu
2. detsembril kell 18 keskvaljakul Advendiõhtu
7., 8., ja 9. detsembril lastele etendused „Jõuluillusioon“
14. detsembril kell 19 Taidlejate jõuluõhtu
31. detsembril kell 22 Aastavahetuspidu

Kooliteed alustas 42 uut koolijütsi

3. septembril algas esimene koolitee 42-le õpilasele. Avaaktusel esinesid kõnega koolidirektor Henry Kallaste, maavanem Einar Vallbaum, linnapea Riina Sooäär aga ka kooli külastanud Norra kuningriigi maakonna Vest-Agderi kultuuri- ja hariduskomitee esimees Olav Haavorstad, kes andis lootust, et lähemas tulevikus võiks hakata toimuma õpilasvahetus Kunda sealsete koolide vahel. Riina Sooäär aga soovis kooliaasta alguse puhul jõudu, koostöötahet ja teineteisemõistmist. **(Meie Kodu)**

Puuetega lapsed saavad tasuta ujuda

Puuetega lapsed koos saatjaga saavad üks kord nädalas Kunda Spordikeskuses tasuta ujulateenust kasutada. Ujulasse minnes tuleb saatjal kaasa võtta lapse isikut tõendav dokument. Täiendava informatsiooni saamiseks pöörduda lastekaitse spetsialisti poole telefonil 3255997. **(Meie Kodu)**

Koolimaja ja spordikeskus said soojustatud

Möödunud nädalal said valmis koolimaja ning spordikeskuse soojustustööd. Kogu soojustuseks kulunud raha tuli saastekvootide müügist. Pärast soojustamist peaksid nii Kunda ÜhSIGümnaasiumi kui ka linna spordikeskuse soojatarbimine vähenema neljandiku võrra. **(Meie Kodu)**

Toolse tee ning Astangu tänav saavad valgustuse

Valminud on tööprojekt Toolse tee ja Astangu tänava valgustuse väljaehitamiseks. Kokku paigaldatakse etappide kaupa 45

uut valgustit koos magistraalkaablitega ning juhtimiskilp. Veel selle aasta sees paigaldatakse tänavavalgustus Toolse tee II elamupiirkonna lõunaküljele, kus paiknevad valminud elamud. Kõikide tööde maksumuseks kujuneb arvestuslikult 8000 eurot, millele lisandub uue liitumispunkti rajamise ja elektriliitumise ning elektriprojekti maksumus kokku ligi 4000 euro ulatuses. Kogu investeeringuteks vajaminev raha tuleb linnaeelarvest. **(Meie Kodu)**

Muudatused linna arengukavas

Linna selle aasta arengukava tegevuskavasse võeti haridus- ja kultuurikomisjoni ettepanekul kolm lisäülesannet: kõigis linna haridusasutustes mõeldakse üle raudoonitase, betoneeritakse lasteaia „Kelluke“ keldripõrand ning paremaks muusikategevuste läbiviimiseks soetatakse kontsertklaver. **(Meie Kodu)**

Valmis linna eelarvestrateegia 2013-2016

Sarnaselt Eesti riigiga jätkab ka Kunda linn konservatiivset eelarvepoliitikat. Kunda linna eelarvestrateegias 2013-2016 prognoositakse nii järgmiseks kui ka 2014. ja 2015. aastaks füüsilise isiku tulumaksulaekumise suurenemist viie protsendi võrra aastas. Hetkeseisuga ligi kuue protsendine tööpuudus linnas peaks järgnevatel aastatel veelgi langema.

Kohalikel omavalitsustel on ka senisest rohkem mänguruumi projektide kaasfinantseerimisel, sest rahandusministeeriumi poolt 2009. aastal kehtestatud erakorraline laenupiirang, kus võlakooormus võis ulatuda

60 protsendini põhitegevuse tuludest, on lõppenud ning kohaliku omavalitsuse võlakooormus võib järgnevatel aastatel kasvada 100 protsendini. Madal euribor ning stabiliseeruvad ehitushinnad peaksid kohalikele omavalitsustele andma arendustegevusteks head eeldused. Kui 2007-2013. aasta rahastusperioodil said investeeringuid Kunda spordikeskus, muusikakool, noortemaja, päevakeskus, Kunda klubi, rajati uus linna jäätmejaam, heakorrastati Kunda ranna-ala ning rahaliselt suurim investeering oli Kunda linna läbiva Põdruse-Kunda-Pada tee esimese etapi ehitus, siis 2014. aastal algavast Euroopa Liidu uue finantseerimisperioodi peamisteks eesmärkideks saab olema eelpool mainitud tee teise etapi ehitus aga ka staadioni ja hooldekodu renoveerimine, väike- ja kalapaatide sadama projekteerimine ja ehitamine Kunda sadama läänepoolsesse külge, turismialade väljaarendamine, Kronkskalda vaateplatvormi ehitamine koos trepi ja laudteega läbi roostiku randa, Kronkskalda elamupiirkonna tänavavalgustuse ja taristu rajamine ning kergliiklusteede rajamine. **(Meie Kodu)**

Koolivaheaeg noortemajas:

22. oktoobril kell 15 õmblemispäev
23. oktoobril kell 15 maiustuste valmistamise päev
24. oktoobril kell 17 Puidutööpäev
25. oktoobril kell 15 Karjäärinõustamispäev
26. oktoobril kell 17 koolivaheaja lõpupidu noortele
Täpsemat infot tel 3221556
ja klubi@kunda.ee

- ✓ Kas Teil on kõrge vererõhk?
 - ✓ Kas Teil on kõrge kolesteroolitase?
 - ✓ Kas Teil on perekonnas esinenud südame-veresoonkonna haigusi?
- Kui jah, siis on Teil kõrge risk haigestuda jala arterite ateroskleroosi.

TULE VERESOONI KONTROLLIMA!

**Jala arterite ja vererõhu kontrollimine toimub
neljapäeval, 1. novembril alates kell 10.00
Kunda Linna Klubis (Lasteaia 4, Kunda)**

**Vastuvõtule tuleb ette registreerida
Registreerimiseks helistage tööpäevadel
kell 9-13 tel 5698 5633**

**Eriti on oodatud inimesed, kellel esineb sageli
säärelihastes valu ja krambihooe**

Protseduur maksab 6 eurot

Hooli endast ja tule kontrolli

Tervise Tugi OÜ

**Ostan münte, märke, marke,
medaleid, ordeneid, kiivreid,
pandlaid, sõduri varustust,
postkaarte, maale, akvarelle,
portselani, lauahõbedat,
pudeleid, erinevat vanavara jne.**

**Sobivad ka nõukogudeaegsed
esemed.**

Kojukutsed tasuta.

**Helista julgesti, kõik
pakkumised on oodatud!
Telefon: 56655551**

Liikumine tähendab elus olemist

Ülekaalulisus on kogu Euroopas kasvav probleem, mis mõjutab nii täiskasvanud kui lapsi. Seda põhjustab ebatervislik toitumine ja vähene liikumine.

SVETLANA ŠUTOVA, õppejõud-aeroobikatreener

Kas teadsid, et kaks kolmandikku Eesti kooliõpilastest toitub ebatervislikult ja vaid 20 protsenti söövad igapäev puu- ja köögivilju? Alates 1980-ndatest aastatest on rasvumine Euroopas tõusnud vähemalt kolm korda. Ligi kolmandik Eesti õpilastest liigub ebapiisavalt. Kolm miljonit Euroopa kooliõpilast on rasvanud. Igal aastal lisandub umbes 85 000 last, kellel on rasvumisega probleeme. See arv on väga suureks hääresignaaliks, sest rasvumine lapsepõlves võib põhjustada täiskasvanuna mitmeid haiguseid, näiteks teise tüüpi diabeeti. Vaid 58 protsenti esimese klassi õpilastest Eestis on täiesti terved. Üks kolmandik eurooplastest ei tee sporti ja keskmine eurooplane veedab päevas

üle viie tunni istudes. Küsitluste järgi on 50 protsenti Eesti gümnaasiumi tüdrukutest alakaalulised. Oma kaaluga on rahul vaid 31 protsenti tüdrukutest, kaalus soovib alla võtta 35 protsenti alakaalulistest ja 82 protsenti normaalkaalulistest tüdrukutest. 45 protsenti Eesti naistest on ülekaalulised. Peamised toitumishäired, mis inimestel esinevad: anoreksia- soov saavutada ja säilitada kehakaal, mis on vanuse ja pikkuse puhul liiga madal; buliimia- korduvad õgimishood, mida kompenseeritakse kehale ohtlikult oksendamise, liigtreenimise, ravimite või nälgimise abil. Buliimikul on enamasti normaalne kehakaal ja on seega raskesti märgatav häire; õgardlus on äärmuslik liigsöömine. Lisaks toitumisele on probleemiks alkohol. Alkohol on Euroopas tähtsusetult kolmas terviserikkuja, seejuures mõjutab see aina rohkem ka noori. Viimase kümne aasta jooksul on padujoomine Euroopa noorte, eriti tüdrukute hulgas kasvanud. Probleemid alkoholiga on ka üks peamine

enesetappude põhjustaja Eestis. Alkoholi kuritarvitamine põhjustab 15-29 aastaste hulgas 10 protsenti naiste ja 25 protsenti meeste surma. Alkoholi liigtarbimine põhjustab närvikhajutusi, südamehaigusi ja erinevat sorti vähktõbe. Alkohol ei lahenda probleeme, vaid tekitab uusi! Suitsetajaid on maailmas väga palju ja tõsiasi on, et enamik neist on suitsetamisest sõltuvuses. Selle põhjuseks on nikotiin, kergesti sõltuvust tekitav narkootiline aine, mida sisaldavad kõik tubakatooted. Umbes 20 protsenti 15-aastastest noortest on regulaarsed suitsetajad. Juba 50 aastat on teada, et suitsetamine on üks põhilisi kopsuvähi tekitajaid. Suitsetavad inimesed kõhivad ja hingeldavad kaks kuni kuus korda sagedamini kui mitteduitsejad. Suitsetamine vähendab ka sportlikku ja seksuaalset võimekust, tekitab kortse ja muudab juuksed tuhmiks. Sigarettidest loobumine säästab raha. Sõltuvalt suitsetamisaktiivsusest on see summa 300-500 euro piires aastas. Selleks, et süda oleks

terve, on vaja regulaarselt liikuda ja mitmekülgset toituda. Mida annab regulaarne liikumine? Regulaarne keheline koormus vähendab südame-veresoonkonna haigustesse haigestumise ohtu, muutes südame ja veresoonkonna ning lihaste töö tõhusamaks, vähendab luuhõrenemise ohtu, langetab suhkurtõve riski, kuna suhkruainevahetus paraneb, reguleerib kehakaalu, langetab vererõhku, parandab enesetunnet, maandab stressi. Kui sa saad aru elust universumis, aitab see sul aru saada ka universumist enda sees. Elu areneb tsükliliselt. Kõik on tsükliline. Kõik. Kui sa seda sügavuti mõistad, hakkad rohkem ka protsessi nautima, mitte seda lihtsalt taluma. Tsüklilisus on elu loomulik rütm ja kõik toimub selles rütmis, kõik läheb selle vooluga kaasa. Selle pärast ongi kirjutatud: «Igale asjale on määratud oma aeg, ja aeg on igal tegevusel taeva all!» (Ameerika kirjanik Neale Donald Walsch). Sokrates on aga öelnud järgmist: «Ma tahan võimlemise abil muuta terve keha tasakaalukamaks.»

Ökotrend kogub lõngamaailmas hoogu

Lisaks ökoloogiliste lõngade võidukäigule kasvab inimestes huvi ja soov ise erinevaid kudumeid valmistada.

GETTER JÜRLAU, Liann-Lõngad

Eelmisel aastal pea kõiki haaranud sallilõngade lihtsus ja võlu ei ole kuhugi kadunud ka tänava, vaid hoopis on juurde tulnud fantaasiarikkaid uusi same-tisi, narmastega ja isegi karvaseid lõngasid. Nende sallide kudumiseks ei ole vaja suuri oskusi või palju aega. Kuid siiski saab teha ise endale või mõnele kallile inimesele just oma kätega tehtud kingituse. Lisaks tuleb sall välja ainult ühest tokist.

Inimeste fantaasia on lennukas, seega võime näha lisaks omapärastele sallidele ka muid huvitavaid asju, mis on valmistatud erinevatest satsilõngadest - aksessuaare, seelikuid, kleite ja ääregaunistusi juba valmisolevatele kudumitele.

Samuti on sel aastal palju kootud pitse, mis sobib kudumite äärtesse ning vahele kudumiseks. Miks mitte kaunistada nendega juba vana mantlit või muud rii-de-set, mis oma võlu kandja silmis on kaotanud ja vajaks natuke vürtsitamist?!

Noorte seas on jätkuvalt populaarsed suured sall-kraed, mida on lihtne kududa ringvar-rastel ja mis valmivad mõne õh-tuga. Lõngamaailma on tulnud palju ebahühtlase struktuuriga, köitvate värvimängudega lõngu, mis just selliste kraede tegemise muudab toredaks. Lõngad ise on muutunud struktuurilt väga mit-metahuliseks, mis ei vajagi must-rit vaid tavaline lamekude paneb nad justkui elama.

Nii nagu on muutunud lõn-gad, on seda teinud ka lõngaost-ja- inimesed on muutunud väga teadlikuks lõngade koostise suh-tes. Juba teatakse, et vastupida-vad ja jalas pehmed lõngad ei pea ainult olema karmist maavilla-sest. Kauplustes, näiteks Rakvere Põhjakeskuses asuvas Kangas ja Nööp poes, on saadaval ise must-rissejooksivaid pehmeid sokilõn-

gu, mida on lõbus kududa. Ot-sitakse lõngu, mille koostis oleks naturaalne, sest teadagi on natu-raalsel lõngal ka ravivad toimed. Igal lapsel võiks olla talvel kom-binesooni alla panna meriinovil-lane kampsun, mis hoiaks selga sooja. Mis oleks veel armsam, kui see kampsun oleks veel oma ema või vanaema tehtud.

Kui varem oli saadaval ena-masti akrüüle, siis nüüd on ole-mas eksklusiivseid lõngu, mida kindlasti peab proovima. Näi-tek-s on olemas lõngad, mille koostisesse on lisatud kaameli-, angoor-, kashmiiri- ja alpaka-villa. Huvitavaid segusi leidub ka puuvillaste lõngade seas - bam-bus ning uued puuvilla sordid nagu egiptuse ja pima puuvill, millest esimene on tuntud oma luksusliku läike ja teine erilise imamisvõime poolest. Kuna pal-jusid on haaranud ökondus, siis on ka lõngamaailmas vastavad tooted välja töötatud. Ökoloog-ilised lõngad on lõngad, mille tooraained on kasvanud vaid ökoloogilistel põldudel või saa-dakse lõng vaid lammaste kam-mimise teel. Samuti värvitakse selliseid lõngu ainult naturaalse- te vahenditega.

Lõnga naturaalsust võiks jälgida eriti kudumisel laste-le ja beebidele. Nende õrna keha vastas ei tohiks olla sünteetilisi materjale. Ol-gugi, et selliseid värvit-toone nagu on võima-lik saada akrüülile ei ole võimalik natu-raalsetega, on beebilõngade seas saadaval väga eriilmeli-si ja lastele so-bivaid värvitoo-ne. Enamasti on kõikides lõnga-poodides olemas just spetsiaalselt las-tele toodetud lõngad, nendest võiksidki olla tehtud vastsete ilmako-danike esimesed riided.

Maailmas populaarsust kogumas on lõngast tehta-vad kodusisustus elemendid.

Näiteks on võimalik jämeda- test pael-lõngadest teha suuri kott-toole, vaasidele ümbriseid, korve kuhu panna õunu ja loo-mulikult lõnga.

Pole vist palju inimesi, kellel ei oleks puutetundlikku telefoni ja meie külmas kliimas peab päris

tihti kindaid kandma. Kuna tea-tavasti vajab puuteekraan ke-hasoojust, siis on vaja lõnga mis sisaldaks roosetevabast terast, mis soojust juhiks. Õnneks on ka sellele mõeldud ja sellised lõn-gad on nüüdseks lõngapoodides on täiesti saadaval.

Pangabuss

Kõik oma rahaasjad saate korda ajada Pangabussis!

Pangabussi peatus:

Kundas

Grossi poe parklas
kell 15.30–18.00

IV kvartalis

19. ja 26. oktoobril
2., 23. ja 30. novembril
21. ja 28. detsembril

Bussist saate nõu pangateenuste kohta, tellida ja kätte pangakaardi, makseauto-
maadist oma kontole sularaha kanda ja
välja võtta, teha arvuti abil makseid, avada
hoiuseid ja sõlmida muid lepinguid.

Tutvuge Pangabussi sõiduplaani ning
finantsteenuste tingimustega aadressil
www.swedbank.ee. Lisainfot Pangabussi
teenuste, kellaaegade ja peatuste kohta
saate 24h telefonilt 6 310 310.

